

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus I. De Raptoribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

965 Not. 14. non esse indubitatum signum, puellam non fuisse invitam, si ex concubitu stupratoris concepit. Nam etiam reluctante, quantum potest, appetitu rationali, excitari potest appetitus sensitivus ad causandam etiam invitam seminationem, generationi prolis probabiliter necessariam.

Not. 15. committentem stuprum violentum cum puella nondum viripotente, seu pubere, rupto tamen virginali claustro, per l. 38. §. 2. ff. de poenis, damnari ad metallum, si vilis sit; si honestus, mitti in insulam; hodie verò, loco damnationis ad metallum (cum amplius in usu non sit) esse fustigationem, & relegationem; si autem cum impubere committat stuprum violentum à fortiori est poena capitis.

966 Si quæras 1. qualem alimentationem proli ex stupro natæ, subministrare teneatur stuprator? R. Multos opinari, quod nullam, nisi post triennium, fundamentum desumentes ex l. 9. C. de patria potestate, ubi dicitur: jure manifesto monstratum declarari remedium alimentorum majori trimo petenti ejus nomine apud Præsidem: Sed Carpzovius apud Haunold. cit. n. 593. negat ex hac lege intentum probati, eo quòd lex solum loquatur de alimento lactis, quod tunc ante triennium non solent infantes ab lactari. Et ideo probabilius est, expensas in alimenta dietæ prolis esse faciendas à

stupratore, non tantum post triennium; sed etiam, si quæ fieri deberent ab lactato infante ante triennium; aut si matre non valente præbere lac, conducenda foret alia nutrix; nec istam obligationem finiri, donec judicis arbitrio videatur proles ipsa sibi alimenta procurare posse. Sic Haunold. cit. n. 593. Hoc enim debitum est de naturali parentum obligatione; si autem contingeret matrem, propter suam inopiam, destitui alimentis necessariis ad præbendum lac infanti, stuprator teneretur etiam expensas dare in alimenta Matris; cum id ponatur necessarium, ut lacte matris alatur infans, ceteroquin non valituræ maternum lac & officium præstare infanti.

Si quæras 2. quis lite pendente debeat prolem alere, si stuprator, non negans copulam, neget prolem esse suam, allegans, se reperisse mulierem prius corruptam ab alio, & ex hoc prolem susceptam probare contendens? R. cum præsumptio stet contra stupratorem, quam diu non probat contrarium, ipsum teneri: in casu demum, quo mulieri dedisset jam pecuniam vel transactione conventam, vel à Judice impositam, & solutam, hanc probabilius repetere non posset etiam prole mortuâ, cum certum pro incerto ex transactione datum sit, justo Matris solatio.

QVÆSTIO XVII.

IN TITULUM XVII. DE RAPTORIBUS, INCENDIARIIS, ET VIOLATORIBUS ECCLESJARUM.

Actenus egimus de criminibus contra Deum, eorumque poenis, præsertim Ecclesiasticis; exposuimus etiam quædam, quæ sunt contra proximum, & prohibentur 4. 5. & 6. præcepto decalogi. Sequuntur ea, quæ sunt contra præceptum 7. qualia sunt, quæ committuntur à Raptoribus, incendiariis, & Ecclesiarum violatoribus.

ARTICULUS I.

De Raptoribus.

Raptor est, qui committit raptum, vel 968 rapinam; hæc enim duo distinguenda sunt juxta præsentem tractationem. Nam raptus est circa mulieres, rapina est circa res. Raptus mulierum fieri potest vel causâ in eundi matrimonium cum rapta; vel solum causa libidinis exercendæ cum illa. Raptus prout subjicitur poenis, requirit abductionem de uno in alium locum moraliter diversum, & includit vim factum vel raptæ, vel iis,

iis, quorum potestati subest; quin necessario supponat violationem personæ raptæ, ut constabit ex sequentibus. De raptu mulierum, in quantum fit causâ incundi matrimonii cum raptâ, & jure novo inducit impedimentum dirimens matrimonium inter raptorem, & raptam, egimus l. 4. decret. Eo autem non dirimi sponsalia solum de futuro ibid. tanquam probabilius amplexi sumus, expositâ etiam quæstione, an huic impedimento locus sit, si mulier rapiat virum matrimonii causâ?

969 Loquendo autem de raptu mulieris *causâ libidinis*, not. 1. hoc crimen raptûs committi, cum fâmina *honestâ* libidinis explendæ causâ (etsi non expletâ) vi de loco in alium locum moraliter diversum abripitur. Circa hoc not. 1. abductionem mulieris *consentientis*, causâ matrimonii, non reputari pro raptu in jure canonico. c. *penult.* h. t. secus de jure civili, siue fiat causâ libidinis, siue matrimonii, dissentientibus parentibus, vel Tutoribus, L. *unica.* Verf. *maximè* C. de raptu Virgin. V. tamen Sanchez l. 7. matrim. d. 3. n. 17. Zoësum h. t. num. 1.

Not. 2. quod jus civile in ejusmodi raptores statuat poenam Capitis, amissionis bonorum raptæ applicandorum, & quod in flagranti crimine deprehensus impunè interfici possit; & raptâ in matrimonium cum eo consentire nequeat. Ita Zoësius. cit. n. 2. & L. *unica.* C. de Raptu Virg. seu Viduarum, nec non Sanctimonialium; cui addi potest ordinatio criminalis Carolina a. 118. & Novella 150. de quibus V. Haunold. tom. 6. de Jure, & Just. tr. 2. à n. 544.

Not. 3. ab eod. Concilio præterea statui, raptam à Raptore dotari debere, siue illam duxerit, siue non; quod demum permittit, si Raptâ tuto, & libero loco posita in eum consentiat, quin ex secuto matrimonio liberetur ab excommunicatione, & aliis pœnis; sic habet sess. 24. de reformatione matrim. c. 6.

970 Not. 4. ad pœnas raptûs sufficere, *crimen raptûs perfectum*, hoc est, quod mulier verè sit vi abducta in alium locum, esto copula non sit secuta; Zoëf. cit. n. 6. & Sanchez n. 18. quod maximè obtinet in violenta Sanctimonialis abductione.

Not. 5. juxta Zoësum cit. n. 4. & alios, secuto matrimonio inter Raptorem, & Raptam, probabilius non cessare pœnas ra-

ptûs, statutas in jure civili; de jure autem canonico constat ex dict. supr.

Not. 6. cum, qui rapit propriam sponsam de futuro, de jure civili quoad pœnas, *raptorem* cenferi, cit. L. *unica*, verf. *quibus etiam*: non autem de jure Canonico c. *penult.* h. t. ibi: *ubi nihil antè de nuptiis agitur.*

Not. 7. quamvis in juribus, quæ prædicatas pœnas statuunt raptoribus mulierum, non fiat mentio de casu, quo *mas marem* rapit libidinis causâ (videntur enim loqui de explenda libidine per naturalem copulam) committi tamen *vim publicam* & ex L. *Julia* C. de vi publica, in l. 3. ibi: *solenni more de vi apud Prætores provincia accusari posse.*

Est autem distinctio inter *violationem* 971 *pacis publicæ*, & inter *vim publicam*. Nam ut *pax publica* violetur, tria requiruntur. 1. Ut interveniat vis armata. 2. Ut vis sit major, & cui vix, aut difficulter resisti possit, quæque coadunatis pluribus hominibus intentetur (sic enim est proprie *vis publica armata*.) 3. ut interveniat dolus malus, nimirum, ut ea vis publica proveniat ex malitia saltem præsumptâ, ac æstimata nocendi voluntate, præcedente tractatu, & communi consilio, ut colligitur ex l. 3. §. 2. ff. de vi, & vi armata. Econtra *vis publica*, prout minus est, quam *pacis publicæ* violatio, est, quæ cum armis, & violentiâ committitur vel à persona publica, vel in personam publicam, vel quæ violat jus publicum; *Vis autem privata* est, quæ sine armis patrat a persona privata in privatam, sine juris publici violatione, ut exponit Perez apud Haunoldum cit. tr. 2. n. 608. quamvis ibidem hic ex Carpzovio notet, hodie *vim publicam* à *privata* ex armis discerni. Pro vi publica jus olim constituit poenam deportationis, cum publicatione bonorum; pro privata, confiscationis tertiæ partis bonorum cum privatione omnium honorum, & dignitatum; hodie autem ex consuetudine poena utriusque est arbitraria, nisi concurreret alia species delicti, sic Haunold. cit. n. 609.

Not. 8. si fœmina virum rapiat libidinis 972 causâ non committi raptum prout subjicitur prædictis pœnis, cenferi Decianum l. 8. c. 7. n. 27. quia nec viro, nec ejus parentibus provenit inde tanta infamia, quàm si vir rapiat fâminam ad abutendum eâ, nisi casus esset, quod meretrix raperet juvenem nobi-

nobilem ex ejusmodi libidinoso fine. Sed & probabile est, etiam tunc committi raptum dictis pœnis subiectum, cum legis dispositio fundetur in ratione utriusque communi, etiam ex intentione legislatoris eo collimante, ut caveantur violentæ abduktiones animo libidinis cum abducto exercendæ. Nec obstat, quod leges non expriment casum, quo à muliere rapitur masculus; hoc enim non tam fit restringendæ legis causâ, quam solum exprimens casum in hac materia frequentiore.

973 Not. 9. ut raptus, causâ libidinis exercendæ, factus cadat sub prædictas pœnas, non requiri, quod libido actu exercita sit; sed sufficere raptum, in linea raptus perfectum esse. Quia pœnæ raptui statuta sunt, etiamsi raptor pravam suam intentionem ad libidinis actualem usum non expleverit, quia vel impeditus fuit, vel alia de causâ non potuit. Lex enim dicit, *capitis supplicio plerendos decernimus, & maximè si Deo fuerint virgines, vel vidua dedicata*, quod non solum ad injuriam hominum, sed etiam ad ipsius Dei omnipotentis irreverentiam committatur, *maximè cum virginitas; vel castitas corrupta restitui non possit*. Nam ex hoc textu præsertim eâ particulâ *maximè*, clare patet principalem rationem pœnarum non esse, *quod ablata castitas restitui non possit*; sed quod ex hoc illi raptores sint magis puniendi, si cum raptu conjugatur virginitatis ablatio.

974 *Raptus rerum* contingit per *rapinam*. Not autem *Rapinam* apud Molinam de jure & just. tr. 2. d. 683. tripliciter sumi. 1. Latissimè pro usurpatione ejus, quod sibi non debetur, aut retentione ejus, quod alteri debetur. 2. Latè prout comprehendit furtum & quamcunque injustam acceptionem. 3. Præse, ac propriè, ut distinguitur contra furtum, & alios injustitiæ modos. In qua acceptione sic definitur potest. Est *violente receptio rerum*. l. 1. C. de vi bon. rapt. Expresius in hunc modum. *Est injusta acceptio boni externi, per vim ejus, cujus est*. Intelligit per vim sive publicam, sive privatam. Quam sit vis publica, & privata exposuimus a. 971. per particulam (*boni externi*) excluditur raptus mulieris, quia tunc non committitur injustitia respectu bonorum externorum, sed respectu personæ. Rapinam & furtum differre specie in ratione injuriæ, bene ex S. Thoma 2. 2. q. 66. a. 4. tradit Lessius l. 2. c. 12. n. 8. quia rapina est peccatum

Tom. V.

gravius furto, cum illi addat violentiam, proindeque novam rationem injuriæ. In præfenti autem agimus de Rapina in acceptione stricta, & propria. Quoad ejusmodi Raptores, de jure Canonico statutum est, quod à Judice loci, ubi delinquant, sint puniendi, c. 1. h. t. Nam ratione delicti fortiantur forum. Spoliatores autem itinerantium, & naufragorum à Prælato loci, in quo delinquant excommunicandi sunt, nec absolvendi antequam satisfaciant re, vel cautione; & ideo proprius eorum Episcopus monendus est, ne illos prius recipiat c. 1. & 3. h. t. & hic ex commissione Principis potest eos etiam punire pœnâ pecuniariâ, vel flagellatione, tali tamen, quæ non transeat in vindictam sanguinis; ex c. 4. cod.

Præter hæc not. 1. cum in cit. c. 1. dicitur, quod dicti Raptores, excommunicati à loci Prælato, non permittendi sint exire, *ex Parochia illa*, nisi dignè, quæ perpetraverunt, emendent, per *parochiam* intelligi *diocesim*. Nam diœcesis tota, dicitur *Parochia Episcopi*, ut docet Barbos de offic. & potest. Episcopi p. 3. allegat. 80. n. 12.

Not. 2. delinquentem, remittendum esse ad locum delicti, ut ibi puniatur ad aliorum exemplum, & læsionem reipublicæ compensandam, ut constat ex c. 1. h. t. ibi: *antequam illuc redeant*, ubi rapinam fecerunt. Sic Covarru. practic. c. 11. n. 4. intellige, si pars læsa id exigat. Sic Julius Clarus in s. fin. q. 38. n. 19. etiamsi aliàs detineatur per Judicem domicilii, vel originis ex officio procedentis.

Not. 3. Raptorem *manifestum*, si restituat, vel de restituendo caveat in vita, & morte, ad pœnitentiam, & sepulturam Ecclesiasticam admitti, non autem; si noluit, cum posset, & in morte non possit, prout habet expressus textus in c. *super eo* 2. h. t.

Not. 4. Clericos, qui manifesti raptoris (qui, cum in vita potuisset restituere, noluit, licet in morte non possit) sepulturæ interesset, seu eleemosynam, aut oblationes recipere, aut ei pœnitentiam, (intellige ut supr.) injungere attentaverint, deponi ab officio, & beneficio, per textum in cit. c. *Super eo*, 2. h. t. nec Episcopum proprium, Clericum, propter rapinam, depositum, posse restituere absque Pontificis dispensatione; pat. ex cit. c. 2. ibid. *Ordinis sui damnatum irrecuperabiliter patiantur*. Est autem ea depositionis pœna, solum *ferenda*

De

per

per Judicem ut not. Abbas hic & alii ex illis verbis: Ecclesiastico beneficio *careant*, quod est imperativi modi.

- 977 Not. 5. leges Principum, bona naufragantium ad ipsorum fiscum pertinere declarantium, neglectis, aut prætermisissis eorum dominis, adversari regulæ fidei de diligendo proximo, Matth. 22. ut dicitur c. *excommunicationi* 3. h. t. consequenter iniquas esse, & merito, cum foveant peccatum, jure canonico reprobati. In ordine autem crimin. Carolin. a. 126. Raptoribus malitiosis, & convictis, imponitur pœna mortis; de genere autem mortis observanda est cujusque Provinciæ consuetudo; potest autem etiam semel exercens rapinam dici *raptor*, sicut peccator, qui semel peccavit; & probabilius etiam contingit, committi rapinam per gravem metum injustè adigendo alterum, ut rem tradat; cum & sic etiam fiat *vera concussio*, si quis metu propter auctoritatem injustè adigatur ad dandam pecuniam; de quo plura Haunold. cit. tom. 6. tr. 2. à. n. 536. & colligitur ex c. *Pessimam*, 23. q. ult.

ARTICULUS II.

De Incendiariis.

- 978 **P**ER *incendiarios* in præsentem, intelliguntur ii, qui germano idiomate vocantur *Mordt. Brenner* / qui nimirum dolo malo, sive ex odio, sive amore lucri, alterius ædificia, vel bona (*ut segetes, fœnum, arboros fructuum, &c.*) incendunt, aut incendiosos minantur, ut exponit Haunoldus tom. 6. de Jure, & Just. tr. 2. n. 331. intellige, si id faciant, *authoritate privatâ*, ut notat Pereyra in Elucidario n. 146. Ex hoc colliges: Incendiarios, prout subjacent pœnis, appellari, qui auctoritate privatâ, datâ operâ apposito igne incendunt domum, civitatem, Ecclesiam &c. item mandantes, auxilium, vel consilium scienter dantes. c. *Pessimam* 23. q. 8. c. *cum devotissimum* 12. q. 6. & c. *siquis domum*, de injuriis. Per *Ecclesias* autem hic intelliguntur *templa, loca Religiosa*, vel *pia*, imò & *cimiteria*, & *domus contigua intra 30. passus* c. *deservi* 17. q. 4.

- 979 Isti, de jure canonico, in c. *Conquesti* de sententia excommunicationis, puniuntur excommunicatione, & quidem ipso jure; ita Zoësius hic, n. 9. Suarez de censur. d. 22. sect. 2. n. 4. & 16. ex c. *Canonica*

11. q. 3. (Textus autem oppositi, quibus aliqui volunt, esse pœnam tantum *ferendam*, non loquuntur de violatione Ecclesiæ, sed furto sacrilego) & privantur Ecclesiasticâ sepulturâ, nisi prius absolvantur. c. *in literis* h. t. ubi etiam dicitur, eorum hæredes manere obligatos ad damni restitutionem, pro viribus hæreditatis. Excommunicatio autem illa non extenditur ad incendiarios *aliorum rerum*. Ita Zoësius cit. n. 10. Quia textus loquitur expressè de *incendiario Ecclesiæ*.

Præter hæc not. cum cit. c. *In literis* 5. 980 h. t. dicitur, hæredes defuncti, qui in morte penitens absolutus est, monendos esse, ut his, quibus ille per incendium damnum injustè intulit, juxta facultates suas condignè satisfaciant, *ut sic à peccato valeat liberari*, per hæc ultima verba non denotari, *peccatum non remitti, sed hæredes non satisfaciunt*; cum ponatur ante mortem dimissum, aut, si dimissum non fuit, nec dimittatur postea. Sed nec etiam intelligi potest, quod ei non dimittatur quoad pœnam in purgatorio, ubi tantam sustinuit, quanta culpæ debita est; nam hoc foret contra justitiam vindicativam; imò complures censent excessum pœnæ, ultra mensuram delicti, esse contra justitiam commutativam. Eorum igitur verborum sensus videtur solum esse, faciendam esse restitutionem ab hæredibus, ut defunctus à peccato liberetur, *opinionem vulgi*; communiter existimantis, non secutâ tali satisfactione, decessisse impœnitentem, vel saltem non efficaciter penitentem.

Cæterum Navarrus in Manuali latino 981 c. 27. n. 68. censet legendum, *valeant* liberari, nimirum *hæredes*, utique peccantes, si voluntatem defuncti Testatoris, qui mandavit restitutionem fieri, non adimpleant. Igitur non fuit mens Papæ, in gratia ante restitutionem defunctum, *ut liberetur à purgatorio*, egere restitutione factâ per hæredes (nam ob dilatam restitutionem piorum legatorum, aut solutionem debitorum, non detineri animas in purgatorio, docet S. Thomas quodlibet 6. a. 13. & complures alii ob rationem num. præced.) sed ipsos hæredes, *ne peccatum incurrant*; cum rectè intelligi textus possit, de liberatione præservativa. Sic. Gonzalez in cit. c. 5. h. t. num. 3.

Not. 2. quod dicitur in c. 5. de injuriis, 982 & damno dato, *incendiarium teneri reddere damnum*